

■ Прэзентацыя

ФОРМУЛА ШЧЫРАСЦІ АЛЯКСАНДРА ЛАКОТКІ

Акадэмік прадставіў альбом мастацкіх твораў

Спалучэнне ў адной асобе рыс строгага даследчыка, акадэмічнага супрацоўніка і чуллівай душы мастака падаецца на першы погляд немагчымым. Але ж нездарма з'явілася знакамітае выслоўе: таленавіты чалавек — таленавіты ва ўсім. Вось і Аляксандр Лакотка, акадэмік Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, доктар гісторыі, доктар архітэктуры, дырэктар Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН, чарговы раз даказаў яго слушнасьць — сваім уласным прыкладам. Днямі ў сталічным магазіне «Кнігі & жывапісныя работы» прайшла прэзентацыя яго альбома «Прастор родны. Беларусь». Выданне, што на сваіх старонках прадстаўляе графічныя і жывапісныя работы Аляксандра Іванавіча, над якімі ён працаваў каля чатырох дзесяцігоддзяў, пабачыла свет у выдавецтве «Бяловагруп».

— З'яўленне гэтай кнігі не выпадае. Тут ёсць прысвечэнне майму бацьку. Я вырас у сям'і сельскіх настаўнікаў, маці выкладала беларускую мову і літаратуру, а бацька — нямецкую мову і гісторыю. Апроч гэтага, мой тата быў мастаком-самародкам: аздабляў стэны, маляваў тэатральныя дэкарацыі, пісаў пейзажы. Я таксама марыў пра кар'еру мастака, але лёс склаўся так, што абраў прафесію архітэктара, — расказвае Аляксандр ЛАКОТКА. — Але ж, як вядома, архітэктура, жывапіс, графіка — роднасныя. І з часоў навучання ў БНТУ я не пераставаў займацца жывапісам, малюнкам. З захапленнем пісаў у Маскве, Санкт-Пецярбургу, іншых гарадах. Працаваў

з вядомым дойлідом Георгіем Заборскім, вялікім майстрам малявання.

Аляксандр Іванавіч удзельнічаў у стварэнні Беларускага дзяржаўнага музея народнай архітэктуры і побыту, тады падчас даследчых экспедыцый праехаў тысячы кіламетраў па Беларусі. Вандруючы, натхняўся пейзажамі, народным побытам. Таму на яго мастацкіх работах адбілася філасофія прыроды, яе паяднанне з міфалогіяй, жыццём простага беларуса.

— У маёй дамашняй бібліятэцы ўжо назбіралася цэлая паліца кніг Аляксандра Лакоткі. Сёння мы знаёмімся з нечаканым выданнем. Яно здзіўляе не толькі тым, што акадэмік тут выяўляе сябе як мастака, але і фарматам

Фота Кастуся ДРЮБАВА

у цэлым, аб'яднаннем усіх талентаў, зацікаўленняў Аляксандра Іванавіча, — кажа намеснік міністра інфармацыі Аляксандр КАРЛЮКЕВІЧ. — Тут ёсць цеплыня, чалавечы, навуковы, творчы лёс. З асаблівай шчыльнасцю чытаюцца старонкі расказу, як аўтар далучыўся да выяўленчага мастацтва. Спадзяюся, што следам за прэзентацыяй кнігі адбудзецца і выстаўка работ Аляксандра Лакоткі.

З прыхільнасцю да жывапісных і графічных работ ака-

дэміка паставіліся і строгія мастацтвазнаўцы.

— Старонкі альбома дзіўным чынам перадаюць атмасферу шчырасці, якую адчуваеш пры знаёмстве з работамі Аляксандра Лакоткі. Акадэмік, сур'ёзны даследчык тут выяўляе сябе сапраўдным мастаком, творцам нечаканым, — дадае дырэктар Нацыянальнага цэнтра сучасных мастацтваў, мастацтвазнаўца Наталля ШАРАНГОВІЧ. — Мне падаецца, якім бы ні было мастацтва, самае галоўнае ў ім — формула шчырасці, дыялог з глядачом. Гэтыя рысы ёсць у работах Аляксандра Іванавіча — у колеры, тэматыцы, умённі шхапіць сутнасць беларускай прыроды, адметнасці нашай нацыі. Тут згадваюцца творы Вітольда Бяляніцкага-Бірулі, Віталія Цвіркі, тых людзей, якія шчыра выказвалі свае адносіны да мастацтва і народа.

Сам аўтар прызнаўся, што, рыхтуючы да выдання альбом «Прастор родны. Беларусь», вельмі хваляваўся: гэта ж па сутнасці першы выхад да шырокай публікі ў якасці мастака. І яго прынялі з цеплынёй. Але спадзяёмся, што за знаёмствам нас чакаюць і новыя сустрэчы, і адной з наступных стане персанальная выстаўка

■ Фотафакт

ПРОМНІ СОНЦА — НА ФОТАЗДЫМКАХ

Фота БЕЛТА

Гэтым летам надвор'е не надта песціць беларусаў цеплынёй ды яркім сонейкам. Але экспазіцыя «Летні настрой», арганізаваная БЕЛТА сумесна з адміністрацыяй Цэнтральнага раёна сталіцы ў гандлёва-забаўляльным цэнтры Galleria Minsk, безумоўна, уздыме настрой гараджанам і гасцям.

Выстаўка складзена з чатырох дзясяткаў работ, выкананых фотамастакамі — супрацоўнікамі БЕЛТА. Тут можна пабачыць згадкі з яркіх падзей жыцця краіны, маляўнічыя пейзажы і партрэты беларусаў.

Кіраўнік адміністрацыі Цэнтральнага раёна сталіцы Ігар Бузоўскі лічыць, што ідэя выстаўкі «Летні настрой» вартая падтрымкі і праект будзе працягвацца і пашырацца.

Яго думку падчас адкрыцця выстаўкі падтрымаў генеральны дырэктар Беларускага тэлеграфнага агенцтва Дзмітрый Жук. Дзмітрый Аляксандравіч таксама дадаў, што экспазіцыя будзе рэгулярна папаўняцца цікавымі і запамінальнымі работамі, а да дня горада яна будзе абноўлена

■ Машына часу

У ГОСЦІ ДА КАПЛАНА

Здзейсніць вандроўку ў мястэчка пачатку XX стагоддзя прапануе новая выстаўка Дзяржаўнага музея гісторыі беларускай літаратуры

Імя Анатоля Каплана, мастака, графіка, які нарадзіўся 115 гадоў таму ў Рагачове, вядомае далёка не кожнаму беларусу. Да нас толькі пачынае вяртацца яго творчая спадчына. А між іншым работы майстра захоўваюцца ў найбуйнейшых музеях і галерэях свету, выстаўкі іх з поспехам праходзілі на самых прэстыжных пляцоўках. Калекцыя графікі Анатоля Каплана ёсць і ў нашым Нацыянальным мастацкім музеі, а таксама на яго радзіме, у Рагачоўскім музеі народнай славы.

Гульня святла і ценю. Неверагодная фактурнасць. Дробныя дэталі, замалёўкі, якія разам з тым перадаюць манументальнасць задумкі аўтара. Так каротка можна апісаць работы, прадстаўленыя ў межах выстаўкі «Краіна мястэчак Анатоля Каплана». Экспазіцыя створана Дзяржаўным музеем гісторыі беларускай літаратуры сумесна з Рагачоўскім Дзяржаўным музеем народнай славы, сталічнай аптэкай №88, Музеем гісторыі і культуры яўрэяў Беларусі. Тут можна пабачыць не толькі графіку, але і завітаць у аптэку пачатку XX стагоддзя, зайсці ў гасцёўню дома, дзе жывуць яўрэі, паслухаць музыку, пабачыць кнігі нашых пісьменнікаў, якія ў сваіх творах распавядалі пра жыццё мястэчак. Дарэчы, на адкрыццё выстаўкі з Мурманска завітаў нашчадак Анатоля Каплана Віктар Аляксандраў.

Мастацтвазнаўца, калекцыянер, мецэнат Ісак КУШНІР з Санкт-Пецярбурга, які валодае самай вялікай у свеце калекцыяй работ Анатоля Каплана, расказаў:

— Ён скончыў Ленінградскую акадэмію мастацтваў, але 27 гадоў працаваў у галіне прамысловай графікі. У 1937 годзе трапіў да выдатнага педагога, графіка Георгія Вя-рэйскага. І толькі тады зразумеў, чым паві-

Фота Сяргея НІКАНОВІЧА

нен займацца па жыцці. За гэтыя гады Анатоль Каплан зрабіў сапраўды шмат, пакінуў вялікую творчую спадчыну, якая здабыла сусветную вядомасць. Гэта сотні малюнкаў, афортаў, графічных лістоў, запісныя кніжкі. Я шчодро дзялюся прадметамі са сваёй калекцыяй з музеямі, у тым ліку Рагачоўскім музеем народнай славы, а таксама Рагачоўскай мастацкай школай.

— Творчы лёс Анатоля Каплана вельмі складаны. Яўрэі шмат стагоддзяў жылі ў рассяленні. Але ў кожнай краіне лад іх жыцця і супольнасць складаліся па-свойму. Магчыма, толькі ў Беларусі культура яўрэяў выявілася ў адметнасцях месцацовага ладу жыцця, — дадае **мастацтвазнаўца Ларыса ФІНКЕЛЬШТЭЙН**. — Жыццёвыя выпрабаванні, радасці, адметнасці побыту знайшлі адлюстраванне ў творчасці Анатоля Каплана. Ён вельмі цікавы рысаваль-

шчык. Да гэтых работ можна прыглядацца бясконца. Яны зацягваюць у сваю рэчаіснасць, можна не адразу счытаць не толькі сюжэт, але і тую філасофію, роздум, мудрасць, што ёсць у самога мастака і яго творах. Яго работы — своеасаблівыя помнікі часу, яго суайчыннікам і суседзям.

Падчас адкрыцця выстаўкі прагучала ідэя стварыць у Рагачове, на радзіме нашага выдатнага земляка, музей Анатоля Каплана, каб і госьці горада, і месцовыя жыхары мелі магчымасць, завітаўшы ў яго, даведацца больш пра жыццё і творчасць выдатнага майстра. Таксама плануецца, што ў горадзе з'явіцца бронзавая скульптура мастака

Матэрыялы паласы падрыхтавала
Марына ВЕСЯЛУХА. vesialuha@zviazda.by